

Како до ефикасно вклучување?

Водич за вклучување во процесот на
креирање јавни политики за енергетска
ефикасност

Импресум

Автори: текстот во овој водич се базира на брошурата изготвен како дел од CENEP проектот, со дополнување и преработка на тимот кој работи на проектите STRONG SEE (Зајакнување на улогата на невладини организации во јавниот дијалог за заштита од климатските промени во Југоисточна Европа) и PDI (Јавен дијалог за одржливо користење на енергија во Југоисточна Европа).

Превод: Златко Симоновски (Центар за истражување и креирање политики)

Графички дизајн: BEF Германија

Објавено: 2015 година

Забелешка:

Овој водич е изработен во рамките на проектот STRONG SEE. Проектот STRONG SEE е финансиран од страна на DBU (Deutsche Bundesstiftung Umwelt). Содржината на оваа публикација е единствено одговорност на авторите и не ги одразува ставовите на DBU.

Sponsored by

Deutsche Bundesstiftung Umwelt

www.dbu.de

Јужно-европските (Јавен дијалог за одржливо користење на енергијата) партнери беа поддржани од страна на ГИЗ.

Implemented by **giz** Technische Zusammenarbeit
für nachhaltige Entwicklung

Содржина

1. Вовед	4
1.1 Зошто е потребно за вклучување на јавноста?	4
1.2. Нивоа на учество на јавноста	5
2. Совети и препораки	7
2.1. Совети и препораки за државната управа	7
2.2 Совети и препораки за локалните власти	11
2.3 Совети и препораки за граѓанските организации	15

1. Вовед

Јавните политики за енергетска ефикасност досега не беа предмет на поширока јавна дебата помеѓу заинтересираните граѓани. Дискусиите на оваа тема најчесто беа ограничени помеѓу тесен круг на државни и европски институции, познавачи и мал број заинтересирани граѓански организации.

Овој водич е збирен преглед на идеи, препораки и искуства на невладини организации од Југоисточна Европа кои се занимаваат со јавните политики за енергетска ефикасност. Водичот исто така дава преглед на методите со кои се постигнати одредени резултати. Тој е замислен како сплет од совети за поттикнување и организирање на јавниот дијалог, придружен со конкретни примери.

Заради прегледност, овој водич е поделен на пет поглавја, од кои три се однесуваат на државната управа, единиците на локалната самоуправа и граѓанските организации. Авторите препорачуваат претставниците на секоја од овие групи да ги проучат препораки за други целни групи бидејќи способноста да се разбере начинот на размислување и стојалиштата на останатите е предуслов за цивилизиран, конструктивен и креативен дијалог на различните засегнати страни, што пак претставува темел на едно демократско и партиципативно општество.

1.1 Зошто е потребно вклучување на јавноста?

Граѓанското општество е просторот меѓу семејството, државата и пазарот, а граѓаните во него се вклучуваат за да ги артикулираат и промовираат заедничките интереси. Граѓанското општество, кое се карактеризира со статус на непрофитно и независно од власта, ги вклучува и останатите движења, синдикати и здруженија на работодавачи, како и фондациите и верските заедници.

Една од основните карактеристики на современите демократии е развиено граѓанско општество. Активната улога на граѓаните од една страна и отвореноста и транспарентноста на јавните институции од друга страна, водат кон отворен дијалог, соработка и партнерство. Одржливоста на оваа соработка и партнерство, како и севкупниот општествен развој, се гарантираат преку почитување на човековите права и еднаквото учество на жените и мажите, што секако е важен столб на демократијата. Препознавајќи ја важноста од соработка со јавноста, а вклучувајќи го и учеството на одредени групи, како што се здруженијата на жени, од Јануари

2003 година, Европската комисијата го применува актот „Општи начела и минимум стандарди за советување со заинтересираните страни од страна на Европската комисија“ (General principles and minimum standards for consultation of interested parties by the Commission) Во краткиот преглед се истакнува дека „со воспоставување на процесот на консултаци, Комисијата ги поттикнува надворешните засегнати страни да учествуваат во развојот на европските политики. Со размена на мислења во раните фази на креирањето јавни политики, се придонесува кон подобри политики и нивна зголемена ефикасност како и поголемо вклучување на засегнатите страни и пошироката јавност“. Со него се дефинирана и посебната улога на граѓанските организации – „граѓанските организации дејствуваат како посредници помеѓу граѓаните и европските институции, поттикнувајќи на тој начин политички дијалог и активно учество на граѓаните во остварувањето на целите на Европската унија“.

Друг значаен документ е Кодекс за учество на граѓанското општество во процесот на донесување одлуки (Code of good practice for civil participation in the decision-making process), кој со Декларација е поддржан од страна на Советот на министри на Советот на Европа во која се „препознава важноста на Кодексот како референтен документ за Советот на Европа и како основа за поттикнување на учеството на граѓаните во водењето на јавните процеси во европските земји“.

Главната цел на размената на мислења и вклучувањето на сите учесници е да се соберат информации за нивните интереси, ставови и предлози во врска со одредена јавна политика, да се подигне нивото на разбирање и прифаќање на целите на политиката, како и воочување на слабостите и негативните ефекти на јавната политика кои навреме треба да се отстранат.

1.2. Нивоа на учество на јавноста

Учеството на јавноста може да се одвива на пет нивоа преку:

1. информирање
2. размена на мислења
3. вклучување
4. партнерство

5. зјакнување на капацитетите за учество во процесот на носење одлуки.

Секое од овие нивоа е поврзано со:

- » специфичните цели кои јавноста сака да ги постигне преку процесот на советување,
- » соработка помеѓу носителите на одлуки и јавноста,
- » методите со кои се остварува учеството (Табела 1).

Партнерство претставува една од најполезните форми на учество на јавноста, но неговото постигнувањето не зависи само од отвореноста и подготвеноста за соработка на државните органи, туку и од интересите и професионалните капацитети на засегнатата јавност и постоењето развиена култура за дијалог и соработка во општеството во целина. Оттука, достигнувањето на одредено ниво на однос помеѓу партнерите е одговорност и предизвик за сите страни во овој процес, како и поттик за континуиран развој на сопствените капацитети, подготвеност и стручност за конструктивен дијалог и соработка.

	Информирање	Размена на мислења	Вклучување	Партнерство	Зажакнување
Цели на вклучената јавност	Навремено, објективно и избалансиран информирање на јавноста со цел да се олесни разбирањето на проблемите, алтернативите и / или решенијата	Да се добијат повратни информации од јавноста за нацрт предлогот или анализата за да се понудат алтернативни решенија и / или одлуки	Да се работи непосредно со јавноста во текот на целиот процес со цел постојано да се имаат предвид прашањата и интересите на јавноста;	Да се воспостави партнерство со јавноста од сите аспекти на процесот на донесување одлуки, вклучувајќи и развој на алтернативни решенија и утврдување посакувани опции	Да се препушти крајното донесување одлуките во раце на јавноста
Ветувања кои се даваат на јавноста	Ќе бидете информирани	Ќе бидете информирани, ќе ги чуеме вашите предлози и ќе ви дадеме повратни информации за тоа како вашиот придонес влијаеше врз конечната одлуката	Ќе се погрижеме да се осигура дека вашите предлози се вклучени во алтернативите и ќе ви дадеме повратни информации за тоа како вашиот придонес влијаеше врз конечната одлуката	Ќе побараме од вас совет за формулирање на решенија и ќе ги вклучиме вашите препораки во конечната одлука во најголема можна мера	Ќе го спроведеме она што ќе го одлучите

	Информирање	Размена на мислења	Вклучување	Партнерство	Зајакнување
Вообичаени методи	Информативни материјали, интернет страници, „отворени денови“	Јавно дебати, фокус групи, истражувања, јавни состаноци	Работилници, наменско испитување на јавното мислење	Граѓански советодавни одбори, постигнување консензус, партиципативно носење одлуки;	Граѓанска порота, гласачки ливчиња, делегирана одлука

Табела 1: Нивоа на вклученост на јавноста (http://c.ymcdn.com/sites/www.iap2.org/resource/resmgr/imported/IAP2%20Spectrum_vertical.pdf)

2. Совети и препораки

2.1. Совети и препораки за државната управа

Органите на државната управа се надлежни и одговорни за креирање на политиките. Процесот на креирање јавните политики е редовна постапка на осмислување, спроведување и следење на ефектите од политиките и нивно рedefинирање во случај на неисполнување на целите и потребите (Слика 1).

Транспарентноста на целата постапка и вклучување на широк спектар на чинители во сите чекори, се од суштинско значење за прифаќање на јавните политики и нивен успех. Со вклучување на засегнатите страни се добива чувство на "сопственост" на политиките во чија подготовка заедно учествувале, што пак придонесува за зголемување на заложбата за нивно доследно спроведување.

Во продолжение, претставуваме неколку совети за одговорните лица во органите на државната управа со цел подобрување на процесот на осмислување на новите политики.

Совети и препораки за осмыслување и усвојување на јавните политики:

1. Јасно дефинирање на причините за донесувањето нови политики:
 - » усогласеноста со европското законодавство не е доволна ниту оправдана причина за донесување на одредена јавна политика - таа мора да служи на општата јавност и да биде јасно артикулирана;
 - » искомунцирајте ги причините со јавноста - јасно и навремено;
2. Проценете ги сопствените капацитети (човечки, временски и финансиски ресурси) и вештини потребни за осмыслување на новата политика:
 - » зајакнете го вашето знаења за дадената тема преку детална

анализа на примери од други земји;

- » ако е потребно, да се вклучат експерти за изработка на стручни анализи;
- » инсистирајте секоја анализа да содржи препораки засновани на неколку критериуми и различни алтернативни решенија;

3. Темелете ги решенијата врз основа на соработката со чинителите кои се вклучени во дадената јавна политика:

- » консултирајте ги засегнатите страни, непосредно или преку анкети;
- » да се формира работна група (или повеќе работни групи) која под ваше раководство ќе предлага, анализира и усвојува можни решенија со кои ќе се постигнат целите на јавната политиката:

I. Во работната група секогаш треба да се вклучат експерти од соодветните региони, претставници на соодветните владини тела, како и претставници на граѓанското општество, синдикатите и работодавачите; Вклучувањето експерти од областа на половата и родовата еднаквост ќе биде од голема предност.

II. Настојувајте дискусиите на работните групи и средби да завршат со консензус.

- » информирајте ја јавноста за решенијата притоа внимавајќи на различните потреби и различните канали за комуникација за одредени целни групи: жени, мажи, млади, стари, итн.

4. Секој инструмент на јавната политиката детално да се обработи за што подетално да се предвиди неговото спроведување:

- » да се утврди институција која е одговорна за спроведување на дадениот инструмент - да се избегне преклопување на одговорности или нивна нејасна распределба;
- » да се проценат потребните финансиски средства и извори на финансирање;
- » да се проценат очекуваните ефекти од политичките инструменти и нивниот придонес кон општата цел;
- » да се информира јавноста за инструментите на политиката;

5. Да се обезбеди јавна расправа врз основа на нацрт верзијата на новата јавна политика:
 - » спроведување на јавните расправи единствено преку веб страницата на надлежниот државен орган не е доволно;
 - » претставете ги предлозите за нови јавни политики преку учество во јавни настани – одговорете на поканите, бидат подготвени да одговорите на евентуални прашањата и аргументирано да дискутирате за алтернативни предлози - тоа е вашата должност;
 - » претркајте ги медиумите - не дозволувајте шпекулации за новите јавни политики. Искористете ги медиумите и информирајте ја јавноста преку јасно и концизно соопштение;
 - » Да се обезбеди механизам преку кој тие можат да ги изразат загриженост и повратни информации што го објаснува она што проблемите се засегнатите страни или на јавноста да се разгледа; Податоците треба секогаш да бидат собрани поделени по пол.
6. Формално и навреме усвојте ја дадената јавна политика;

Совети и препораки за спроведување на политиката:

1. Јасно да се дефинираат надлежностите за спроведување на дадената јавна политика притоа имајќи ги на ум расположливите капацитети на секоја институција;
2. Комуницирајте и соработувајте со локалните и регионалните власти, локалните и регионалните агенции за спроведување како и со другите заинтересирани страни кои се директно вклучени во спроведувањето на политиката:
 - » информирајте ги за нивните обврски;
 - » пружете им стручна поддршка во исполнувањето на обврските (на пример предлози за изработка на програми и планови, обрасци за известување и сл.);
 - » барајте редовно информирање за спроведувањето на јавната политиката;
3. Информирајте се за примери од добрата практика;
 - » пресликајте успешни примери и предвидете го нивното спроведување;

Совети и препораки за следење и оценка на политиките

1. Уште во фазата на осмислување на јавните политики, дефинирајте го начинот за следење на резултатите; методите на следење на дадената политиката треба да ја содржат родовата перспектива и еднаквост со цел да се испитаат различни ефекти врз жените и мажите.
2. Однапред, уште во фазата на осмислување на јавните политики, проценете ги можните ефекти од мерките и редовно споредувајте ги со податоците добиени од извештаите за нивно имплементирање;
3. Сите засегнати страни кои се одговорни за спроведување на одредени мерки задолжете ги за редовно известување за процесот на спроведување и ефектите :
 - » известете ги засегнатите страни за оваа обврска и редовно барајте извештаи;
 - » олеснете го процесот на известување од засегнатите страни со тоа што точно ќе ги дефинирате очекуваните податоци како и начинот и обликот на известување;

Успешна приказна

Во неколку наврати, невладиниот сектор преку анализи, конференции и директни средби укажуваше на потребата од засилен инвестициски ангажман на Владата во поглед на искористувањето на ветерот како најевтин извор за добивање на енергија. По неколку годишна потрага по финансии, оваа идеја доби и своја реализација па така ветерниот парк „Богданци“ е веќе дел од системот и за 15 месеци испорача 135.000 мегават часови електрична енергија.

2.2 Совети и препораки за локалните власти

Локалните власти во нивниот делокруг вршат активности кои непосредно се однесуваат на интересите на граѓаните. На полето на енергетиката, тие треба да ги планираат потребите и начините за снабдување со енергија, да донесуваат програма и планови за изведба, одржување и користење на енергетските објекти, како и програми за енергетска ефикасност на локално ниво. Унапредувањето на енергетската ефикасност ја намалува потрошувачката на енергија, што пак повлекува позитивни

финансиски ефекти. Тоа придонесува за зачувување на животната средина, а исто така може да влијае и на локалната економија.

Локалната власт мора да им овозможи видливо учество на граѓаните во локалните процеси, а во нивното спроведување да се води согласно принципите на одговорност, транспарентност, ефикасност и еднаква застапеност на мажите и жените. Спроведувањето на јавните политики на локално ниво може да се подобри преку подобрување на вертикалната и хоризонталната соработка, но и преку зајакнување на капацитетите за спроведување.

Совети и препораки за осмислување и донесување на локални програми за енергетска ефикасност

1. Зајакнете ги институционалните капацитети:

- » именувајте и едуцирајте одговорни лица, внимавајќи на еднаквата застапеност на мажите и жените или со обезбедување на најмалку 40% присуство на помалку застапениот пол; Истиот принцип треба да се примени и при ангажирањето експерти;
- » обезбедете почетени средства за финансирање на програмата и подготовка на проекти;

2. Зајакнете ја вертикалната соработка со носителите на одлуки поврзани со политики за енергетската ефикасност на државно ниво. Во исто време, зајакнете ја хоризонталната соработка помеѓу надлежните институции на локално ниво;

- » усогласете го вашето делување и соработката со соодветните владини тела со цел да се обезбеди навремена реализација на потребните задачи, стратешки испланирајте го спроведувањето на политиките согласно државните политики и вклучете се во регионални и европски проекти. Истовремено, активно залагајте се за своите локални интереси во процесот на донесување одлуки на државно ниво;
- » подобрете ја координацијата меѓу институциите одговорни за прашања поврзани со енергетската политика во рамките на својата надлежност, како и со граѓанските организации. Формирајте работна група составена од релевантни експерти за енергетската ефикасност и заинтересирани граѓански организации и назначете координаторот

на групата. Работната група преку партнерски однос и консултации ќе треба да дефинира мерки, извори и рокови за спроведување на постоечките политики, а координаторот ќе биде одговорен за навремено спроведување на истите;

- » прилагодете го локалното спроведувањето на Националниот план за акција согласно спецификите на локалната заедница;

3. Вклучување на граѓаните како еднакви партнери во креирањето програми:

- » организирајте јавни состаноци, расправи и работилници и во нив вклучете ги граѓаните за да се утврдат нивните потреби и можности, во форма на локални енергетски форуми, граѓански расправи, настани налик на „седмица за одржлива енергија“, анкети, јавни дебати со општинските советници и слично. Организирањето настани и промотивни материјали треба да биде родово-сензитивно (на пример, примена на родово чувствителен јазик во реализацијата и содржината, обезбедување на еднаква застапеност на жените и мажите [најмалку 40% од помалку застапениот пол], избегнување на употребата на нормативна машкост [кога "тој" се користи за сите лица, без оглед на полот], избегнување на стереотипите врз основа на пол итн);
- » информирајте ги граѓаните за придобивките од енергетската ефикасност, особено за можностите за добивање финансиска поддршка и потенцијалните заштеди;

4. Проценка за потребните финансиски средства и извори на финансирање на новата јавна политика:

- » планирајте и распределете средства од општинскиот буџетот за ко-финансирање на мерки за енергетска ефикасност во домаќинствата (топлинска изолација, замена на дограма, инсталирање на соларни и термални системи, топлински пумпи, итн), земајќи предвид и мерки за енергетска ефикасност во други области (социјална политика, обновливите извори на енергија, јавен превоз, јавните набавки, концесија) како и во сопствените расположливи капацитети (подобра една спроведена мерка, отоколку 100 мерките "на хартија");
- » навремено планирајте и подгответе проекти за повици од државните институции кои ко-финансираат спроведување

мерки за енергетска ефикасност;

- » планирајте и подгответе апликации за ЕУ повици (особено внимавајте на нивната меѓусебна усогласеност како и усогласеноста со постоечките јавни политики со цел да се постигне максимален ефект);

Совети и препораки за спроведување на јавната политика

1. Дефинирајте ја одговорноста на институциите за спроведување на инструментите на политиката и избегнувајте нејасноти и преклопување на надлежностите;
2. Искористете ги сите достапни извори за финансирање мерки за енергетска ефикасност:
 - » доколку е потребно, ангажирајте стручни лица за обука на лица за подготовка и аплицирање на проекти за енергетска ефикасност финансирани од ЕУ (вклучувајќи експерти од НВО).
3. Учете од примерите од добрата практика од останатите европски градови:
 - » искористете ги примери од добрата практика од другите европски градови и проучете ги можностите за воспоставување соработка и размена на искуства (со тн. збратимени градовите и можности за подигање на капацитетите преку твининг проекти).
4. Обезбедете им на граѓаните лице или место за контакт (енергетски консултанти / енергетски катчиња) каде ќе можат да се обратат со прашања во врска со енергетската ефикасност во домаќинствата.
5. Во проектите за енергетска ефикасност обидете се да ги вклучи локалните изведувачи, со цел да се поддржи локалното претприемништво и подигање на животниот стандард на локалното население.

Совети и препораки за следење и оценка на политиките

1. За секоја мерка на јавната политика, дефинирајте конкретни и мерливи показатели преку кои ќе го следите нивниот ефект.
2. навремено следете ги планираните и остварените ефекти за секоја мерка, а во фазата на осмислување, дефинирајте

активности за минимизирање / отстранување на евентуалните отстапки.

3. Водете сметка за редовно известување кон надлежните државни органи и истото барајте го од вашите локални / регионални власти.

Успешна приказна

Во рамки на ИПА проектот за меѓугранична соработка под наслов „Иницијатива а јакнење на јавниот дијалог за одржливо користење на енергијата“, Центарот за истражување и креирање политики во соработка со општинските службеници од општините Битола и Кичево задолжени за енергетска ефикасност, успеаа да развијат Платоформи за акција со кој прецизно се наведуваат чекорите кои во периодот 2015–2018 овие две локални самоуправи треба да ги превземат со цел подобрување на општинското портфолио во делот на енергетската ефикасност и одржливото користење на енергијата. Платформите за акција освен конкретни чекори, содржат и рокови за нивно спроведување, можен извор на финасирање, очекувани резултати и задолжени страни.

2.3 Совети и препораки за граѓанските организации

Граѓанските организации се клучните страни во процесот на осмислување, донесување и спроведување на јавните политики, но нивното влијание врз јавните политики е многу често послабо споредено со општественото влијание. Претставниците на граѓанските организации треба да бидат вклучени во работата на органите на градот, како и регионалната и централната власт, да учествува во работните групи за одделни закони или политики и да бидат членови на управни или надзорни одбори на јавните институции.

Согласно табелата погоре (Табела 1), крајната цел е постигнување партнерства (на пример со одредени министерства и локалната самоуправа). Кога ќе се постигне ова ниво на учество, се собираат граѓанските организации и други претставници на заинтересираната јавност со јавните власти и меѓусебно соработуваат, при што на претставниците на граѓанското општество им се гарантира независност, правото на активно, јавно и критичко размислување, како и право на спроведување јавни кампањи за застапување. Партнерството може да вклучува

активности како што се делегирање на одредени задачи за граѓанските организации, нудење услуги од јавен интерес, форуми како и основање тела за одлучување, што пак од друга страна повлекува издвојување на одредени средства. Партнерство може да се одвива на сите нивоа на политичкото одлучување, но е особено важно во планирањето и фазите на спроведување. Клучните прашања во ваквите форми се довербата и односите на моќ помеѓу соодветните партнери.

Граѓанските организации треба да ги потсетуваат други заинтересирани страни за важноста од влучување на јавноста во процесите на креирање политики, а нивните активности да послужат како пример за корисни практики и искуства. Во продолжение претставуваме неколку совети за претставниците на невладините организации за тоа како да ги подобрат практиките за вклучување на јавноста и заинтересираните страни во јавните дебати, како и обезбедување транспарентност во процесот на осмислување на нови јавни политики.

Совети и препораки за осмислување и усвојување на јавните политики

1. Дефинирање предлози за нови јавни политики или предлози за измена и дополнување на веќе постоечките:
 - » доколку сметате дека работите во област која не е опфатена или добро уредена со постоечките закони и постои потреба за допрецизирање на документите за дадената јавна политика, упатете соодветен предлог до соодветните тела на власта или на локалната самоуправа, или до оние кои се одговорни за донесување на ваква стратегија, закон или пропис. Притоа, бидете јасни и прецизни;
 - » проценете ги сопствените капацитети (човечки, временски и финансиски ресурси) и вештини потребни за осмислување на новата политика:
 - I. постанете пример за добра практика со формирање на мултидисциплинарен тим и соработка со други релевантни актери;
 - II. доколку имате ограничени ресурси за учество, искористете ја постоечката мрежа на граѓански организации или контактите со цел да ги артикулирате вашите препораки / совети;

- » подобрете ги вашите знаења за дадената тема преку детална анализа на примери од други земји и консултации со домашните познавачи;
2. Поттикнете ги останатите организации или организирајте јавна расправа за предложената политика:
- » почитувајте ги роковите за размена на мислења и навремено вклучете се;
 - » организирајте состанок со претставниците на надлежните органи за дадената политика:
 - l. ако се планира јавна расправа, дадете придонес во ширењето на информацијата за нејзиното одржување и повикајте на учество во неа:
 1. укажете на евентуален пропуст
 2. понудете се за помош во организирањето
 3. навремено покренете иницијатива за размена на мислења
 4. во согласност со расположливите ресурси, сами превземете ја организацијата
 - » известете ги медиумите за нацртот на новата политика и текот на јавната расправа;
 - » соберете ги јавни коментари за предлогот за нова политика и систематизирани доставете ги до надлежните органи;
 - » сите чекори и активности објавувајте ги на своите веб-страница, притоа имајќи предвид дека истите треба да бидат родоно сензитивни;
3. Темелно претставете ги вашиот препораки пред надлежните кои работат на предлог политиката во соодветните министерствата, Собранието или другите релевантни институции:
- » преку претходно воспоставени контакти со овие поединци или
 - » откако ќе ги идентификувате соодветни поединци.
4. Следете ја постапката на донесување на предложените политики:
- » ако воочите пропусти во процесот на донесување и времето на спроведување на предложените политики:
 - l. укажете на надлежниот орган

- II. ако и по укажување на надлежниот орган за евентуалните пропусти нема реакција, за тоа известете ја јавноста преку медиумите

Совети и препораки за спроведување на јавната политика

1. Следете го спроведувањето на усвоените политики преку:
 - » анализа на постигнатите (претходно утврдени) цели;
 - » анализа на она што е спроведено од страна на органите задолжени за имплементирање на законските одредби;
2. Укажете на сите пропусти во спроведувањето на политиката:
 - » укажете за пропустите на надлежниот орган;
 - » ако и по укажување на надлежниот орган за евентуалните пропусти нема реакција, за тоа известете ја јавноста преку медиумите;
3. Комуницирајте и соработувајте со локалните и регионалните власти, локалните и регионалните агенции за спроведување како и со другите заинтересирани страни кои се директно вклучени во спроведувањето на политиката:
 - » информирајте ги за нивните обврски;
 - » барајте редовно информирање на јавноста за спроведувањето на политиката;
 - » понудете им различни форми на соработка и помош во спроведувањето на политиката;
4. Дознај повеќе за најдобрите практики и раширете ги помеѓу јавноста.

Совети и препораки за следење на политиките

1. Следете ја редовноста на известување за спроведувањето на одредени мерки и нивните ефекти и ако забележите неправилности, поднесете известување до надлежните органи:
 - » укажете на обврската за редовно известување на јавноста;
 - » поттикнете разговори на највисоко ниво за прашања поврзани со спроведувањето и следењето на политиките;

2. Дознајте повеќе за најдобрите практики:

- » посочете на домашни и меѓународните најдобри практики;

Успешна приказна:

Во рамки на овој проект, Центарот за истражување и креирање политики одржа обука за граѓанските организации кои работат на полето на „зелените прашања“ со цел подигнување на нивните капацитети и знаења поврзани со енергетската ефикасност, климатските промени и рационалното постапување со енергијата. ЦИКП успеа да ги координира сите присутни организации и заеднички да изготват изјава во која се вклучени неколку причини зошто е потребно итно формирање на Фонд за енергетска ефикасност. Во изјавата се опфатени неколку димензии како што намалување на загадувањето, унапредување на рационално користење на енергијата, можноста за отоворање нови „зелени“ работни места и слично, што претставува само дел од она што може да произлезе со основањето на ваквиот Фонд. Се очекува заедничкиот состанок со претседателот на Собраниската комисија за економски прашања и претставниците на релевантните политички партии да се одржи кон крајот на годинава кога и лично претставниците од граѓанскиот сектор ќе им ја предочат заедничката изјава.

Подржано од

Sponsored by

www.dbu.de

Партнери

